

Motion till riksdagen 2009/10:K281

av **Else-Marie Lindgren (kd)**

Ny huvudman för primärvården

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunen övertar huvudmannaskapet för primärvården.

Motivering

Under åren har de demokratiska nivåerna blivit fler. Till kommuner, landsting och riksdag har EU tillkommit. Kommunerna utgör självklart grunden i demokratin. Staten har ett ansvar för hela landet, och EU arbetar på europeisk nivå. Landstingen däremot agerar, med undantag för två regionförsök, utifrån Axel Oxenstiernas länsindelning från 1600-talet. Subsidiaritetsprincipen menar att beslut ska fattas på lägsta möjliga effektiva nivå och att den högre nivån måste motivera varför den är mer lämpad att ta hand om något. I annat fall ska den högra nivån stödja den lägre nivån, inte styra. För medborgarnas trygghet är det viktigt att nivåerna är kvalificerade att klara sina respektive uppgifter. Både demokratiskt och kompetensmässigt går det att ifrågasätta om så är fallet i dag.

En av de grundläggande delarna i välfärd är en väl fungerande sjukvård. Människor ska få vård när de behöver och den ska vara av god kvalitet. Mycket görs av regeringen på detta område och de initiativ som bland annat tagits av socialminister Göran Hägglund när det gäller att på allvar försöka ta itu med köer. Att belöna de som jobbar aktivt med detta är en mycket välkommen satsning. Trots detta och trots medarbetarnas engagemang är det tydligt att landstingens ansvar för vården inte alltid fungerar. Många landsting kämpar med sin ekonomi, och nedskärningar är ett återkommande hot. Människor rör sig fritt över gamla gränser, och det går inte att motivera orättvisor mellan olika landsdelar. Att år 2009 i den globala och europeiska integrationens tidevarv hålla fast i föråldrade gränser som de facto hindrar människor att få vård där det mänskligt och geografiskt är bäst går inte att försvara.

Fel! Okänt namn på

Alltfler skaffar också egna sjukvårdsförsäkringar när de inte törs lita på vården. Att det under de senaste åren hänt mycket när det gäller vårdval är mycket positivt. Vårdval Sverige är en av alliansens många reformer för att stärka patientens rättigheter och att höja kvaliteten.

Ansvar för helheten, att möta enskildas lidande likvärdigt och att känna till samhällskostnaden för ohälsa, vilar alltid på staten. En nationell lösning av vår offentligfinansierade sjukvård borde startas med en politisk diskussion.

Samtidigt med detta ökar behoven. En av de största generationsväxlingarna står för dörren när efterkrigstidens första barnakull, de många 40-talisterna, går i pension. Samtidigt är deras barn och barnbarn så få att varken arbetskraft eller skatter räcker till. Det kräver en optimal organisation.

Landstingsföreträdare pekar gärna med viss rätt på att kommunerna är för små för att ta över vården. Det är heller ingen lösning att kommunalisera all vård. Under senare år har en del vård och psykiatri förts över till kommunerna. Det har lett till revirstrider när landsting och kommuner träter om vem som ska betala räkningen medan människor inte alltid får den vård de behöver. En modell där kommunen som den primära demokratiska nivån tar över basal vård, primärvården, är däremot intressant. Därmed demokratiseras ansvaret för den nära vården. Staten får ansvar för den specialiserade vården som kan ha olika utförare i olika delar av landet så länge de klarar nationellt fastställda kvalitetskrav och prioriteringar. Att den specialiserade vården läggs på en annan demokratisk nivå, staten, bör motverka orättvisor och garantera att den drivs optimalt. Kvar av den gamla länsindelningen blir den statliga regionala administrationen i länsstyrelserna som styrs av en omfattande detaljstyrning från regeringen. Länsstyrelserna kan slås samman till ett lägre antal. I praktiken skulle därmed antalet län minska samtidigt som både demokrati och kompetens gynnas.

Stockholm den 2 oktober 2009

Else-Marie Lindgren (kd)